

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра «Охорона праці і навколишнього середовища»
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВК 2.17 «Безпека життєдіяльності фахівця з основами
охорони праці»**
(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: «Архітектура та містобудування»
(назва освітньої програми)

Спеціальність 191 – Архітектура та містобудування
:

(найменування спеціальності)

**Галузь
знань:** 19 – Архітектура та будівництво

(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці</i>
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>
Викладач	<i>Журавель М. О., старший викладач; Скуйбіда О. Л., к.т.н, доцент; Петрищев А. С., к.т.н, доцент</i>
Контактна інформація викладача	<i>Телефон: 0617698359, E-mail: kafedra_opnc@zntu.edu.ua</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>Предметна аудиторія кафедри</i>
Обсяг дисципліни	<i>Кількість годин: – 90, кредитів – 3, Розподіл годин: - денна ф.н. (лекції – 14, лабораторні – 16, самостійна робота – 60); - заочна ф.н. (лекції – 4, лабораторні – 2, самостійна робота – 84) Вид контролю – диференційований залік</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p><i>Постреквізити: Цивільний захист і охорона праці в галузі.</i></p> <p><i>Конкретні теми: Змістовий модуль 1. Тема 1. Правове регулювання цивільного захисту України. Тема 2. Єдина державна система цивільного захисту, її складові, завдання та режими функціонування. Тема 3 Планування заходів цивільного захисту. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Тема 4. Спостереження та лабораторний контроль. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити надзвичайну ситуацію. Тема 5. Надзвичайні ситуації мирного часу та особливого періоду, їх вплив на безпеку населення України. Тема 6. Забезпечення заходів і дій в межах завдань єдиної системи цивільного захисту. Тема 7. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту. Змістовий модуль 2. Тема 1 Міжнародні норми та основні нормативно-правові акти України в галузі охорони праці. Система управління охороною праці. Тема 2. Аналіз потенційних небезпек при дослідженнях в металургійній галузі. Тема 3. Заходи безпеки при дослідженнях в металургійній галузі.</i></p> <p><i>Загальні компетентності: здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність до пошуку, обробленню та аналізу інформації з різних джерел; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність працювати автономно та в команді; здатність спілкування з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової або професійної діяльності державною мовою як усно, так і письмово, та іноземною мовою.</i></p> <p><i>Фахові компетентності: здатність проводити планування дослідження із залученням сучасних інформаційних технологій, формувати цілі дослідження, складати техніко-економічне обґрунтування досліджень, що проводяться; здатність обробляти отримані результати, аналізувати і осмислювати їх з урахуванням опублікованих матеріалів, подавати підсумки роботи, що виконана у вигляді звітів, рефератів, наукових статей і заявок на винаходи, які оформлені згідно з установленими вимогами із залученням сучасних засобів редагування і друку; здатність забезпечувати і контролювати дотримання у колективі загальноприйнятих норм поведінки і моралі та безконфліктних стосунків, використовуючи засоби індивідуального та колективного впливу на свідомість людей; здатність проводити викладацьку діяльність у вищих навчальних закладах.</i></p>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p><i>Дисципліна дає можливість оволодіти сукупністю загальних та професійних компетентностей з питань безпеки життєдіяльності та охорони праці для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу об'єктів господарювання в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.</i></p> <p><i>Інтегральна компетентність:</i></p>	

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук.

Загальні компетентності:

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

СК04. Здатність дотримуватися вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, технічних регламентів, інших нормативних документів у сферах містобудування та архітектури при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту будівель і споруд.

СК05. Здатність до аналізу і оцінювання природно-кліматичних, екологічних, інженерно-технічних, соціально-демографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного проектування.

СК13. Здатність до розробки архітектурно-містобудівних рішень з урахуванням безпекових і санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних і енергозберігаючих, техніко-економічних вимог і розрахунків.

СК14. Усвідомлення особливостей застосування сучасних будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, а також технологій при створенні об'єктів містобудування, архітектури та будівництва.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРО4. Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проектування.

ПРО6. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проектних архітектурно-містобудівних рішень.

ПРО9. Розробляти проекти, здійснювати передпроектний аналіз у процесі архітектурно-містобудівного проектування з урахуванням цілей, ресурсних обмежень, соціальних, етичних та законодавчих аспектів.

ПРО15. Забезпечувати дотримання санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних, економічних, безпекових нормативних вимог в архітектурно-містобудівному проектуванні.

ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонуваніх рішень у сфері містобудування та архітектури.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

- набуття студентом знань, умінь, навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку;

- набуття знань, умінь, здатностей (компетентностей) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях;

- формування у студентів знань, умінь та навичок щодо забезпечення необхідного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил.

5. Завдання вивчення дисципліни

- опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику;

- набуття студентами знань, умінь і здатностей (компетентностей) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності;

- опанування студентами знаннями, вміннями та навичками з питань особистої та колективної безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації, захисту населення в надзвичайних ситуаціях, менеджменту безпеки.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності:

Тема 1. Категорії та поняття в безпеці життєдіяльності, таксономія небезпек. Тема 2. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС. Тема 3. Класифікація надзвичайних ситуацій на території України. Тема 4. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах. Тема 5. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Тема 6. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях. Тема 7. Управління силами та засобами цивільного захисту під час надзвичайних ситуацій. Тема 8. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях.

Змістовий модуль 2. Основи охорони праці:

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Соціальний захист потерпілих на виробництві. Тема 2. Державне управління охороною праці, державний нагляд та громадський контроль за охороною праці. Навчання з питань охорони праці. Тема 3. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Тема 4. Профілактика травматизму та професійних захворювань. Тема 5. Основи виробничої санітарії і гігієни праці. Тема 6. Основи виробничої безпеки. Загальні вимоги безпеки. Електробезпека. Тема 7. Основи пожежної безпеки на виробничих об'єктах.

7. План вивчення навчальної дисципліни

Кількість годин

Назви змістових модулів і тем	Денна форма				Заочна форма			
	Ус ьог о	у тому числі			Усь ого	у тому числі		
		Лекц ії	Лабо рато рні заня ття	Само стійн а робот а студе нтів		Лекції	Лабо рато рні заня ття	Само стійн а робот а студе нтів
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1 – «Безпека життєдіяльності»								
Тема 1 Категорії та поняття в безпеці життєдіяльності, таксономія небезпек	4	2		2	4	1		3
Тема 2 Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС	4	2	2		4	1		3
Тема 3 Класифікація надзвичайних ситуацій на території України	6	1		5	5			5
Тема 4 Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах	12	1	2	9	15		1	14
Тема 5 Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	5			5	5			5
Тема 6 Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС	8		4	4	4			4
Тема 7 Управління силами та засобами цивільного захисту під час НС	4			4	4			4
Тема 8 Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у НС.	4			4	4			4
Разом за змістовим модулем 1	47	6	8	33	45	2	1	42
Змістовий модуль 2 – «Основи охорони праці»								
Тема 1 Правові та організаційні основи охорони праці. Соціальний захист потерпілих на виробництві.	4	1		3	4			4
Тема 2 Державне управління охороною праці, державний нагляд та громадський контроль за охороною праці. Навчання з питань охорони праці.	4	1		3	4			4
Тема 3 Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.	4	1		3	4	1		3
Тема 4 Профілактика травматизму та професійних захворювань.	5	1		4	5			5

Тема 5 Основи виробничої санітарії і гігієни праці.	14	4	6	4	18	1	1	16
Тема 6 Основи виробничої безпеки. Загальні вимоги безпеки. Електробезпека.	8		2	6	6			6
Тема 7 Основи пожежної безпеки на виробничих об'єктах.	4			4	4			4
Разом за змістовим модулем 2	43	8	8	27	45	2	1	42
Усього годин:	90	14	16	60	90	4	2	84

8. Самостійна робота

Самостійна робота включає вивчення лекційних матеріалів, виконання лабораторних та практичних робіт, отримання індивідуального завдання. Кількість годин вказана в розділі 7. Графік консультативної допомоги та розклад контрольних заходів здобувач отримує на кафедрі.

9. Система та критерії оцінювання курсу

Оцінка якості засвоєння навчальної програми з вибіркової дисципліни «Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці» включає поточний контроль успішності засвоєння матеріалів та складання підсумкового диференційованого заліку.

Для денної форми навчання поточний контроль передбачає контроль засвоєння теоретичних матеріалів, проведення лабораторних занять, РГР, двох письмових модульних контрольних робіт у формі тестів.

Для заочної та дистанційної форм навчання поточний контроль передбачає проведення лабораторних занять та двох письмових КРС.

До диференційованого заліку допускаються лише студенти, які виконали у повному обсязі усі види навчальних занять (лабораторні, РГР, МКР, КРС), передбачених робочою навчальною програмою / силабусом, та які вони мали виконати під час відпрацювання навчального матеріалу.

Успішність засвоєння дисципліни визначається за допомогою рейтингової системи оцінювання.

Підсумкова оцінка якості засвоєння навчальної програми визначається за результатами диференційованого заліку, якій проводиться письмово у формі тестів в два етапи: за матеріалами першого змістового модулю «Безпека життєдіяльності» і другу, за матеріалами другого змістового модулю «Основи охорони праці», як середня.

Студент, який на протязі семестру до проведення підсумкового контролю проявив старанність, своєчасно виконав та звітував з поточних навчальних завдань, може отримати відповідну позитивну підсумкову оцінку без складання підсумкового диференційованого заліку, тобто «автоматом». за результатами поточного контролю.

10. Політика курсу

Вимоги при вивченні навчальної дисципліни полягають в систематичному вивченні наданих матеріалів, сумлінній самостійній роботі та своєчасному виконанні контрольних заходів.